ДНЕВНИКЪ XVII.

Засѣдание на 23-й Ноември 1879 година.

Подъ прѣдсѣдателство на Ив. Ев. Гешова.

Засѣданието ся отваря часа 12 ½ по пладнѣ, присѫтствуватъ 48 члена, а отсѫтствуватъ безъ отпускъ: Георги Груевъ, Н. В. Прѣосвященство Панаретъ, Н. В. Пр. Неофитъ, Рабинъ-Ефенди и Реджепъ-Ага.

Протокола на засѣданието отъ 21 Ноември ся приема съ нѣкои поправки, изискани отъ Д-ръ Странский.

Протокола отъ вчерашното засѣдание ся приема безъ измѣняния.

Секретаря обявява, по прѣдложение на прѣдсѣдателя, краткото съдържание на постѫпившитѣ три прошения.

1-во. Прошение отъ Ив. Ботевъ, Ганю Вълковъ, Кънчо Танчовъ изъ село Калековецъ, Овче-Хлъмски кантонъ, съ което ся оплакватъ отъ Вълко Ивановъ, който ги теглилъ на сѫдилището да му заплатятъ загубата, която рѣката Гюпса причинила чрѣзъ наводнението си, на наемената му съ петъ-каменна воденица.

2-ро. Прошение подписано отъ 26 опълченци, отъ разни мѣста изъ Източна Румелия, които като описватъ своитѣ страдания прѣзъ войната и като явяватъ че немогатъ да прѣживѣятъ за напрѣдъ безъ помощь, молятъ Събранието да облѣкчи злочестата имъ участь.

3-то. Прошение отъ Капитанъ Райчо Николовъ, за да ся разглѣда дѣлото на войникътъ Илия Георгиевъ, 1-ва дружина, III-та рота, умрѣлъ въ слѣдствие на една рана нанесена отъ Пловдивский приставъ Сагреаковъ, което дѣло, не било до днѣсъ разглѣдано подъ прѣдлогъ че нѣмало тѫжитель отъ страна на убития, а тъй сѫщо да ся искатъ изяснения отъ Величкова, редакторъ на „Народний Гласъ“, за гдѣто нерачилъ да обнародва въ вѣстника си едно извѣстие относително до тъзи случка.

Прѣдсѣдателтъ обявява, че прошенията ще ся испратятъ до коммисията и като прогласява дневний рѣдъ, поканва докладчика на секционната коммисия по административното подраздѣление на областьта, да прочете рапортана тъзи коммиссия.

Докладчика Воденчаровъ прочита рапорта.

Прѣдсѣдателтъ напомня 34 членъ на Вѫтрѣшний Правилникъ и пита Събранието, кой денъ желае да опрѣдѣли за разискването на този рапортъ.

Слѣдъ едно кратко разискване, въ което взема участие Д-ръ Янкуловъ, Д-ръ Странский, Ив. Ст. Гешовъ, Златаревъ, Маджаровъ и Священникъ Тилевъ, Събранието рѣшава разискването да стане въ второто идуще засѣдание.

Пристѫпва се къмъ вторий въпросъ на дневний рѣдъ, т. е. запитването на Милковский. Милковский казва, че иска обяснение, първо отъ Комендантина на Ми-

лицията за дѣлото на Райковичъ, бившій командиръ на подвижната Жандармерия, който както ся научилъ, ся обвинявалъ въ злоупотрѣблѣние, и второ отъ Директора на Вътрѣшнитѣ дѣла, да ли капитанъ Райковичъ, бившій Пловдивскій Полицейместоръ, не е направилъ злоупотрѣблѣние и въ управлението на тази си длъжность.

Командантина на Милицията обяснява, че капитанъ Райковичъ ся намира подъ сждъ и че като ся свърши дѣлото, той ще съобщи резултата, за сега обаче, той не е въ състояние да даде подробни свѣдения.

Милковски ся задоволява отъ отговора на Командантина на Милицията и моли, щомъ ся свърше тази работа да ся прѣдстави нейний резултатъ въ Събранието.

Директора на Вхтрѣшнитѣ Дѣла, отговаря на запитването на Милковский, че капитанъ Райковичъ, като Полицейместоръ, е извършилъ слѣдующето злоупотрѣблѣние: Зачисленъ на 1-й Юлий Полицейместоръ, съ заплата 35 лири за двѣтѣ му длъжности, полицейска и командирска, капитанъ Райковичь получилъ за Юлий, Августъ и Септемврий мѣсеци, освѣнь по 35 лири, нъ още и по 16 други лири, въ качеството си на командиръ на подвижната жандармерия. Вѣдомостьта за мѣсецъ Октомврий, при всичко че била утвърдена отъ префекта, не ся приела отъ Ковчежничеството, въ слѣдствие на което капитанъ Райковичь написалъ прошение до префекта по тъзи работа, като обяснявалъ, че причината на неприеманието на вѣдомостьта, била гдѣто искалъ двѣ заплати. Префекта прѣпратилъ прошението му до него (Директора на Вхтрѣшнитѣ Дѣла), който отговорилъ че неможе по никакъвъ начинъ да приеме да ся отпуснатъ двѣ заплати. Грѣшката за това не е била ни въ Префектурата, ни въ Командантина на Милицията, който плащалъ на капитанъ Райковича като подвѣдомственний нему командиръ. При това Директора на Вхтрешнитѣ Дѣла, добавя че капитанъ Райковичь е направилъ и други малки злоупотрѣбления, мѣжду които и злоупотрѣблението за нѣкои полицейски агенти, които той самъ, безъ да има право, билъ назначилъ.

Милковски благодари Директора на Вхтр. Дѣла за даденитѣ му обяснения.

Ив. Ст. Гешовъ заключава отъ обясненията на Директора на Вхтрѣшнитѣ Дѣла, че въ Дирекцията на финансиитѣ не е имало, нито контролъ, нито счетоводство и нито Директора на финансиитѣ, кога си съставени отдѣленията, контролъ и счетоводство, които фигурирать въ Бюджето-Проекта.

Командантина на Милицията казва, че тѣзи обвинения, срѣщу капитана Райковича, сж съвсемъ други отъ онния които знае той и които сж испитватъ сега отъ Щабътъ.

Шмитдъ моли да му ся позволи да даде обяснение на французский язикъ. Това дава поводъ на едно разисквание, което ся сключва съ отхвърляние на просбата на Директора на финансиитѣ, комуто тогава по негово искание ся дава срокъ за да отговори.

Маджаровъ пита Директора на Вхтрѣшнитѣ Дѣла, има ли принципъ приетъ, да ся отпущатъ двѣ заплати, за двѣ служби, занимавани отъ едно и сжще лице. Като получава отговоръ, че такъвъ принципъ никога не е сжществувалъ, той пита какъ е станжло щото Дирекцията на финансиитѣ да не съглѣда въ течението на три мѣсеца това злоупотрѣбление, и поддържа запитването на Ив. Ст. Гешова.

Калчевъ мисли, че до гдѣто нѣма оффициално назначенъ контролеръ, то за заплатитѣ отговаря всѣкоя Дирекция за своитѣ подвѣдомственни чиновници. И като

Префекта, по довѣрие е потвърдилъ вѣдомостьта, то е отговоренъ той и Дирекцията отъ която той зависи.

Ив. Ст. Гешовъ казва, че както комендантина на милицията, тъй и префекта, не може да има отговорностьта на това злоупотрѣбление, понеже и единий и другий, сж плащали на Капитана Райковича, като тѣхенъ чиновникъ.

Караджовъ пита, ималъ ли е право префекта да подтвърдява вѣдомостьта на Капитана Райковича, безъ да извѣсти на Генералъ-Губернатора, че подъ неговото вѣдомство ся намѣрва такъвъ чиновникъ, защото поражда ся другъ въпросъ, ималъ ли е право Директора на Финансиитѣ да приема тжзи вѣдомость, или не.

Директора на Вжтрѣшнитѣ Дѣла отговаря, че въ самото начало, ся намѣрило за практично и ся рѣшило, щото Префектитѣ да засвидѣтелствуватъ вѣдомоститѣ, а Ковчежничествата да отпущатъ заплатитѣ подъ тия засвидѣтелствувани вѣдомости, които ся испроваждатъ за прѣглѣдвание и повѣрение въ Дирекцията на Финансиитѣ. Прочее, казва той, ако ся иска смѣтка отъ префектитѣ, иска ся смѣтка и отъ Дирекцията на Финансиитѣ. Споредъ него, може само да ся пита, защо контролътъ не е станжлъ на врѣме каквото да не ся повтаря злоупотрѣблението за три мѣсеци, тъй както запита и Ив. Ст. Гешовъ.

Събранието рѣшава, че въпросътъ е исчарпанъ, и пристжпва къмъ третий въпросъ отъ дневний рѣдъ, т. е. запитването на Д-ръ Стамболский.

Д-ръ Стамболский казва, че запитването не е ново; то е станало още въ едно отъ прѣдишнитѣ засѣдания, именно въ онова засѣдание, когато за щастието на Областьта ни, ся отхвърли съ въсторгъ идеята за кржгообращението книжнитѣ пари. Слѣдъ отхвърлянието, естественно идеше въпросътъ: какво ще стане съ издаденитѣ и вече распрьснатитѣ пари? Отговори ся тогава отъ страна на Директора на Финансиитѣ Шмидта, че ще ся прибератъ и употрѣбятъ за гербови на оффициални бумаги и съ това кратко обяснение, въпроса ся замълча. Днесь, ако ся врьщамъ пакъ на тоя прѣдмѣтъ, причината е да докажа недостаточностьта на това повърхно обяснение: за да бжда по-основенъ въ запитването си, желалъ бихъ: 1) да ми каже Директорътъ, колко парчета сж ся напечатали; 2) колко разноски сж станали за напечатването имъ и тогава, като прѣсмѣтнемъ ще схванемъ подобрѣ загубата, която сжществува отъ тѣхното издаване. А за да можемъ да вникнемъ по-добрѣ въ дѣйствителностьта на тжзи загуба, позволете ми да Ви дамъ примѣръ: Ви знаете, че гербовитѣ тимбри ся печататъ много по-евтини отъ книжнитѣ пари, знаете още, че печатанитѣ книжни пари сж два вида, отъ 5 и 20 пари, а гербовитѣ тимбри ся печататъ по 20 пари, грошъ, два гроша, 5, 10 и прочее. Сега отъ книжната монета за 5 пари, станало е разноски, прѣдполагамъ $^1/_2$ пара; сжщитѣ разноски ставатъ за печатанието и на гербовитѣ тимбри отъ 20 пари, 1, 2, 5, 10 гроша и пр. Отъ пьрвата Правителството печели само 4 пари и половина, а отъ другитѣ $19^1/_2$ пари, $39^1/_2$, $79^1/_2$ и пр. Виждте Г-да, колко голѣма загуба произлиза отъ това за Областьта, за това привличамъ вниманието на Събранието по този прѣдмѣтъ.

Директора на Вжтрѣшнитѣ Дѣла, съобщава отъ страна на Шмидта, че сж напечатани до сега единъ милионъ тимбри, по 20 пари и единъ милионъ по 5 пари, а за напечването имъ е разнесено количеството, 150 лири, и добавя, че тѣзи тимбри ще ся употрѣбятъ безъ загуба за ковчежничеството, заедно съ

тимбритѣ отъ по-голѣма стойность, които Директорътъ на Финансиитѣ заповѣдалъ да ся напечататъ.

Д-ръ Стамболский забѣлѣжва, че вмѣсто 150 лири, напечатванието е могло да стане съ лири 60 и пита, какво ще стане съ разликата.

Величковъ забѣлѣжва, че неразбира прѣдложение ли, или запитване прави Д-ръ Стамболский, тъй като той отваря въпросъ за разлика.

Крьстевичъ отговаря за Шмидта, че забѣлѣжката на Стамболский е права, т. е. че за напечатванието на едно извѣстно число тимбри отъ 20 пари разноситѣ ще бѫдѫтъ много по-малко, въ сравнение съ онія, които биха послѣдвали подиръ отпечатванието на сѫщето число тимбри отъ петь пари. Той казва, че загуба има, но че тя остая върху областьта.

Кесяковъ неможе да ся задоволи отъ обясненията на Директора на Финансиитѣ, понѣже слѣдва отъ тѣхъ, че има загуба за Областьта отъ напечятванието на тимбритѣ, загуба, която Кесяковъ неможе да види гдѣ е.

Калчевъ казва, че дѣйствително гербови тимбри сѫ биха напечатали съ по-малко разноски, отъ колкото книжни монети, обърнати на гербови тимбри, което Директора на Финансиитѣ признава, като казва, че има загуба; Калчевъ добавя, че понѣже Странски е направилъ запитване, то той го моли, ако има нѣкое прѣдложение въ вслѣдствие на това запитване, да го прѣдстави на Събранието да ся разиска.

Вълковичъ казва, че питанието на Д-ръ Стамболский ще сѫществува всѣкога, защото за една тимбра отъ 20 пари и за една тимбра отъ 5 пари отиватъ сѫщитѣ разноски. Загубата прѣдставляваня отъ разликата на разноситѣ, добавя той, остава на Областьта.

Кесяковъ е съгласенъ съ това мнѣние.

Величковъ казва, че разяснението на Шмидта заслужва да ся разисква, нъ тогава трѣбва Д-ръ Стамболский да си замѣни запитванието съ прѣдложение за това, на кого остава загубата.

Странски мисли, че загубата не остава за Областьта, понѣже Орг. Уставъ друго-яче гласи.

Найденовъ е съгласенъ съ мнѣнието на Д-ра Странски, и прѣдлага да не ся оставя въпроса безъ рѣшение.

Стамболский благодари на Директора на Финансиитѣ гдѣто признава, че загуба сѫществува, а колкото ся касае, за кого остава тая загуба, той не сподѣля никакъ мнѣнието на Директора, защото, както казва Д-ръ Странски, тая загуба за кого остава, трѣбва да ся дири въ Орг. Уставъ.

Калчевъ забѣлѣжва, че Д-ръ Стамболский и Странски разискватъ върху едно прѣдложение, което не сѫществува, понѣже не е формулирано и прѣдставено на Събранието.

Директора на Вѫтрѣшнитѣ Дѣла отговаря за Директора на Финансиитѣ, че той приема на своя отговорность загубата, само ще забѣлѣжи, че той е напечаталъ тимбритѣ съ позволението на Генералъ-Губернатора.

Груевъ казва, че неможе да ся постави Директора на Финансиитѣ самъ да отговаря, и че отговорността лѣжи на Върховната Администрация, понѣже е извѣстно, че напечатванието на тимбритѣ е станало съ съгласието и удобрѣнието

на Частний Съвѣтъ. За това той прѣдлага да ся прѣкѫсне тоя въпросъ и да ся прѣмине къмъ дневний рѣдъ.

Странски формулира слѣдующето прѣдложение: „Събранието като признава, че има загуба отъ напечатванието на тимбритѣ, слѣдъ като прѣдставя рѣшението на този въпросъ на Постоянний Коммитетъ, минува на дневний редъ.

Величковъ не приема прѣдложението на Д-ръ Странски, като казва, че ако тоя въпросъ неможе да ся рѣши отъ цѣлото Събрание, защо да ся възлага разглѣжданието му само на десеть члена отъ него.

Странски възразява на Величкова, че не иска да каже, какъ Събранието не е въ сила да рѣши въпроса, нъ прави прѣдложението си, за да ся икономиса краткото врѣме, прѣзъ което още остава да засѣдава Събранието.

Прѣдсѣдателтъ туря на гласуване прѣдложението на Д-ръ Странски.

Подирь едно малко разисквание, подигнато отъ Величкова, който иска да докаже, че въпросътъ стъ само себѣ си ся рѣшава, Събранието приема разискванието исчерпано, и гласува прѣдложението на Д-ръ Странски, което ся отхвърля.

Прѣдсѣдателтъ извѣстява, че дневний рѣдъ е исчерпанъ.

Директора Вълковичь, моли да му ся даде срокъ за да отговори на запитванието на Матакиева, понѣже дѣлото е обширно и понѣже Директора на Правосѫдието, за когото ся тоже касае, отсѫтствува отъ днешнето засѣдание.

Д. Аргириади умолява уважаемитѣ членове на правителството да му дадѫтъ разяснение върху новината, че кохпанията на желѣзницата щѣла да качи тарифата на вагонитѣ отъ Цариградъ до тукъ, тъй щото отъ 20 лири, които до сега сѫ ся плащали за единъ вагонъ, щѣла да взема отъ сега нататъкъ 45 лири; и въ случай, че това е истина, моли правителството да съобщи на Събранието какви мѣрки е взело или ще вземе за увардванията търговскитѣ интереси въ тоя случай.

Д-ръ Хаканов казва, че понѣже въпросътъ за отношенията на компанията на Желѣзний пѫть е важенъ, желалъ би щото Директорътъ на Общитѣ Сгради да ни даде, ако е възможно, условната книга мѣжду компанията и Турското правителство, та да ся види и нарѣди за всѣкога отношенията на провинцията ни съ тая компания.

Просимий срокъ ся дава на Вълковича.

По прѣдложение на Прѣдсѣдателя, Секретаря прочита едно съобщение отъ Главний Управитель, при което ся прѣпраща законо-проектъ. Прочита ся сѫщо и законо-проекта, който спорѣдъ правилника ще ся отправи до секциитѣ.

Воденчаровъ казва, че по поводъ на многото запитвания, които на послѣдно врѣме ся отправятъ къмъ Директоритѣ, той смѣе да забѣлѣжи, че това е станало, като на мода. Мѣсецъ почти е г-да, продължава той, както ся е отворило първото Областно Събрание на тая страна; като оставиме на страна мнѣнието на хората за неговитѣ дѣла и попитами сами себѣ си що сме извършили въ продължение на толкова врѣме, не ще намѣримъ съ какво друго да ся похвалимъ прѣдъ свѣта, освѣнь съ изработванието на правилника, отговора на словото на Н. Сиятелство и повече почти нищо. Той желае, щото като ся оставятъ всичкитѣ тѣзи и да ся заловимъ сериозно за работа по прѣдставенитѣ ни вече проекти, да ся помолятъ още Директоритѣ да ни доставятъ колкото е възможно по-скоро и другитѣ

си готови проекти, защото, ако по тоя начинъ вървимъ, твърдѣ го е страхъ да не си отидатъ г-да депутатитѣ както сж дошле.

Ив. Ст. Гешовъ казва, че отъ всичкитѣ забѣлѣжки на Воденчарова, той намѣрва за умѣстни само онѣзи, които ся отнасятъ до многото и повечето пжти безполѣзни запитвания, които ся отправятъ до Директоритѣ. Колкото за бавностьта съ което Събранието води дѣлата си, Ив. Ст. Гешовъ казва, че е извинително понѣже не изискватъ отъ подобни Събрания онѣзи форми и онѣзи обичаи, които сж приети отъ Парламентарний Съвѣтъ. А освѣнь туй, не можемъ да забравимъ, че тжзи първата сессия на Събранието, която изискваше много прѣдварителни трудове, които нашето Събрание вече извърши; а да ся казва при тѣзи събрания, че депутатитѣ ще си идатъ, както сж си дошле, мисли Гешовъ, да е докачение изцѣло за Събранието и частно за г-да прѣдставителитѣ; понѣже самийтъ фактъ, че работимъ и че ще работимъ сериозно върху законо проектитѣ и върху бюджетътъ, е достатъчно доказателство, че Събранието има да извърши нѣщо върху размѣръ на силитѣ си и на късото врѣме, което Орган. Уставъ му е опрѣдѣлилъ.

Воденчаровъ отговаря, дай Боже тъй да бжде.

Св. Тилевъ прѣдлага да ся затвори засѣданието и да ся мине въ секциитѣ. Вслѣдствие на едно запитване на Янкулова, Прѣдсѣдательтъ отговаря, че мотивитѣ по проектитѣ сж приети отъ правителството и прѣпратени до секцитѣ.

Герджиковъ прѣдлага прѣди да ся мине въ секциитѣ, да ся означи рѣдътъ, по който ще ся вематъ да ся разискватъ въ тѣхъ законо-проектитѣ.

Приема ся прѣдложението на прѣдсѣдателя, да ся вематъ по рѣда, въ който ся съобщи Събранието.

Прѣдсѣдательтъ извѣстява на членоветѣ, че като ся обяви затварянието на засѣданието да заминатъ въ секциитѣ и обявява, че дневний редъ на идущето засѣдание, което ще стане утрѣ, вслѣдствие на постановлението на В. Правилникъ, е: 1) рапорта на коммиссията за прошения; 2) запитванието на Матакиева, и 3) запитванието на Аргириади и Д-ръ Хакановъ.

Прѣдсѣдательтъ пита, желае ли Събранието да приложи още нѣкой въпросъ къмъ дневний редъ.

Ив. Ст. Гешовъ прѣдлага да ся тури на дневенъ редъ, отговора на Директора на Финансиитѣ по злоупотрѣблението на Капитана Райковича, относително до двойнитѣ заплати, които той получавалъ за три мѣсеца. Събранието приема и този въпросъ за дневенъ рѣдъ.

Засѣданието ся затвори на 3 часа по пладнѣ.

Прѣдсѣдатель: **Ив. Ев. Гешовъ**

Подпрѣдсѣдатели: **Д-ръ Стамболский**, **Д-ръ Странский**

Секретари: **Ив. Ст. Гешовъ**, **Саллабашовъ**